

Ochrana zmije Latifovy (*Montivipera latifii*) v íránském národním parku Lar

ÚDAJE O PROJEKTU

Název projektu: Ochrana zmije Latifovy (*Montivipera latifii*) v íránském národním parku Lar

Umístění projektu: údolí Lar, pohoří Alborz, národní park Lar,

Zahájení projektu: leden 2015

Ukončení projektu: prosinec 2019

ZÁKLADNÍ INFORMACE

Popis druhu:

Zmije Latifova (*Montivipera latifii*) je malý horský druh jedovatého hada a endemitem pohoří Alborz v Íránu. Ačkoliv byly v minulosti zaznamenány nálezy z různých částí pohoří Alborz, dnes je její výskyt omezen pouze na horní část údolí řeky Lar ve stejnojmenném národním parku. Lze předpokládat, že populace čítá méně než 2000 dospělých exemplářů, nicméně je velmi obtížné získat přesnější data a odhady. Velmi málo je známo o ekologii druhu.

Popis lokality:

Národní park Lar (35°52'–36°05'N, 51°33'– 52°59'E) se rozkládá přibližně 70 km severovýchodně od hlavního města Íránu, Teheránu. Národní park Lar byl původně navržen za účelem ochrany velkých savců, například ovce *Ovis orientalis*, kozy bezoárové (*Capra aegagrus*), leoparda (*Panthera pardus*) či medvěda hnědého (*Ursus arctos*). Národní park Lar je situován v nadmořské výšce v rozmezí 2505–4253 metrů nad mořem v oblasti významné zimní sněhové pokrývky. Údolí lar o délce 70 km a šířce 7 km je významným útočištěm řady plazů. Krajíně zde dominuje alpská stepní vegetace. Vegetace je nejvyšší na jaře, kdy dosahuje 75 % pokrývnosti, nicméně je významně redukována letní pastvou nomádů (Behrooz et al. 2014).

Ohrožení:

Mezi hlavní ohrožující faktory pro zmiji Latifovu patří nadměrná pastva, nelegální odchyt, záměrné zabíjení či izolace populace, v jejímž důsledku dochází k inbrední depresi. Za nejvážnější hrozbu je považována nadměrná pastva způsobována skupinami nomádských pastevců ovcí v letním období. Rostoucí obliba tohoto unikátního druhu mezi chovateli plazů zvyšuje pravděpodobnost nelegálních odchytů. Dále zde dochází k vychytávání místními lovci pro Razi institut (Institut na výrobu sér a léčiv ve městě Hesarak v oblasti Karaj který vykupuje veškeré jedovaté hady od místních chytačů) a také k zabíjení nomádskými pasáky ovcí z důvodu neznalosti a strachu z hadů a jejich uštknutí. Jsou známy i případy záměrné likvidace jedinců návštěvníky národního parku. Další významnou hrozbou je vzájemná izolace zbývajících populací Latifovy zmije. Její malý areál je roztržštěn nejen díky destrukci biotopů, ale také díky výstavbě. Ke fragmentaci biotopů došlo v důsledku výstavby tří komunikací a výstavbě přehrady v roce 1974 vedla k zaboru velké části vhodného biotopu (Behrooz et al. 2014).

Ochrana:

Zmije Latifova má podle IUCN červené knihy status „Ohrožený,, neboť její populace se rozkládá na ploše menší než 500 km² a je zde kontinuální pokles dospělých jedinců. Její početnost tak dnes pravděpodobně čítá méně než 2500 dospělých zvířat. Je zde nedostatek údajů o její biologii a ekologii, což znesnadňuje přípravu efektivního záchranného programu.

CÍLE PROJEKTU

Hlavní cíle projektu zahrnují jsou následující

- Vymezení vhodných biotopů zmije Latifovy v národním parku Lar
- Určení hlavních ohrožujících faktorů pro biotopy i jedince zmije Latifovy
- Osvěta a vzdělávání místních komunity - nomádů, farmářů, strážců i turistů za účelem zvýšení povědomí o významu a jedinečnosti zmije Latifovy a nezbytnosti její ochrany
- Založení návštěvníckého centra

PROJEKTOVÝ TÝM

Projekt ochrany Latifovy zmije (*Montivipera latifii*) v národním parku Lar je realizován ve spolupráci íránského herpetologického ústavu (*Pars Herpetologists Institute PHI*) a Zoologické a botanické zahrady města Plzně z České republiky.

Vedení týmu:

Barbod Safaei, přírodovědec, herpetolog, předseda herpetologického ústavu Pars

Jan Dohnal, pracovník ZOO Plzeň

Hanyeh Ghaffari, přírodovědec, herpetolog, ředitel herpetologického ústavu Pars

Členové týmu:

Mahtab Yazdanian, přírodovědec, herpetolog, člen herpetologického ústavu Pars

Meysam Mashayekhi, člen herpetologického ústavu Pars

Hadi Fahimi, přírodovědec, herpetology

Alireza Shahrđari, člen herpetologického ústavu Pars

Parham Beihaghi, člen herpetologického ústavu Pars

Soheil Sami, člen herpetologického ústavu Pars

Mehdi Nabian, kameraman

HARMONOGRAM PROJEKTU

2015	Základní monitoring zmije Latifovy v údolí Lar a v okolních lokalitách Snaha o podchycení a omezení ilegálního odchyty zmijí pro Razi institut Edukace místního obyvatelstva (Hanyeh Ghaffari PHI)
2016	Monitoring populace zmije Latifovy v údolí Lar, vytyčení klíčových lokalit Systematický vyhledávání nových lokalit zmije Latifovy mimo údolí Lar Příprava osvětových materiálů a vzdělávacího konceptu Pokračování v edukaci místního obyvatelstva Příprava projektu návštěvnického centra
2017	Založení návštěvnického centra Establishing a visitor center Propagace projektu Pokračování v monitoringu populace zmije Latifovy v údolí Lar Pokračování v systematickém vyhledávání nových lokalit zmije Latifovy mimo údolí Lar Pokračování v edukaci místního obyvatelstva
2018	Zprovoznění návštěvnického centra Sestavení týmu z místních obyvatel, kteří mohou pracovat jako strážci a průvodci v národním parku Lar Pokračování v propagaci projektu, příprava krátkého dokumentárního filmu Pokračování v monitoringu populace zmije Latifovy v údolí Lar Pokračování v systematickém vyhledávání nových lokalit zmije Latifovy mimo údolí Lar Pokračování v edukaci místního obyvatelstva
2019	Zhodnocení projektu Zajištění chodu projektu v dalších letech

ROZPOČET

Rok	Náklady (EUR)
2015	3800
2016	5900
2017	6700
2018	6500
2019	5500
CELKEM	28400 EUR

Rozpočet projektu zahrnuje cestovní náklady, náklady na terénní vybavení, náklady na osvětové a informační materiály, odměny pro zapojené místní obyvatele a strážce, náklady na vybavení a provoz návštěvnického centra a náklady na publicitu projektu

PRŮBĚŽNÉ VÝSLEDKY PROJEKTU (s fotodokumentací)

- Seznámení se se současnou situací v údolí Lar
- Monitoring populace zmije Latifovy v údolí Lar – 14 nových nálezů mimo publikované lokality
- Vzdělávání místních komunit – workshop pro strážce národního parku Lar

Zdroje:

Roohbeh, B., Kaboli, M., Nourani, E., Ahmadi, M., Alizadeh Shabani, A., Yousefi, M., Asadi, A. and Rajabizadeh, M. (2015). Habitat modeling and conservation of the endemic Latifi's viper (*Montivipera latifii*) in Lar National Park, Northern Iran. *Herpetological Conservation and Biology*: 10(2): 572–582.

Foto 1: Komunikace s místními nomádkými pastevcí

Foto 2: Dokumentace nálezu zmije Latifovy (*Montivipera latifii*)

Foto 3: Zmije Latifova (*Montivipera latifii*) ve svém přirozeném prostředí

Foto 4: Účastníci workshopu o Latifově zmiji (*Montivipera latifii*)